

500 fabricanți fură chemați din țările cele mai industriale, încurajați și stabiliți în diversele puncte ale Franciei, pentru a naturaliza semința artei în sinul țerei sële, ast-feliu încâtu la 1669 regatulū numere 44,200 stative pentru țesutulū lānei, numerulū meseriașilorū crescū în curāndū la 50,000; ērā a celorū pentru fabricarea mātasei la 12,000. Asociațiunile, întreprinderile furā încuragiate; compania Indiilorū occidentale și orientale, susținute cu energie: nobleța fu imvitată a contribui cu capitaluri, însuși regele dādu mai bine de 18 milioane fr., regina, principiū, curtea 6 milioane, financierii fie-care dupe putereașlorū, și depuse contingentulū pentru mārirea edificiului naționalū. Cultura agudului puse pe fabricanți în stare a numai ave trebuința de mātășurile streine, și oglințile manufacturilorū regale eclipsarā încurcāndū pe cele ale Veneției. Tapisāriile Flandrei cedarā celorū de la Gobelin. O mie-șese-sute fete erāu ocupate cu facerea dantelei; 30 de lucrātore renumite furā aduse din Veneția și 200 din Flandra; însuși regele cumpāra in toți anii uvraje de lussū in valōre de 2,400,000 lei, pe care le făcea presente; industriașii priimiaū cadourī decāte 2000 livre, fabricile cāte 60,000 (!) In materi de *comerciū*: unū edictū regalū regula formarea de comitete comerciale, ce erāu destinate a reside la curte și a ietreține pe rege asupra tuturorū măsurilorū ce le credeaū utile pentru desvoltarea negoțului. Astfelū pe cānd regele încuragēzā și stimulā la lucru, ministru ia censiliū in mișloculū comercianțilorū și toții impreună lucrēzā spre a avānta geniulū productivū alū Franciei.

Eatā tabloulū unei națiuni ce voosce a via! activitatea circulā de la uu capetū la altulū -alū monarhieī și geniulū lui Colbertū încuragiatū de predispozițiunea monarhului, planēzā d'asupra acestei mișcāri sociale, transmitēndū vigōrea spiritului seū in toate vinele societāței.

Arțile, sciințele nu erāu mai pucin prețuite și savanții: Italiei, Olandei, Danimarcei etc. nu furā cu mai puține sacrificii chemați in pāmāntulū Franciei, pe acestū teatru întinsū unde spiritulū și artea omenēscā, se întreceaū a ilustra acest secolū, care va servi de essemplu multorū generațiuni viitoare.

!) Veđi detaile asupra acestui punctū: Siēcle de Louis XIV, chap. XXIX.